

SADA ÚLOH NA CVIČENIE 3

Poznámka pre úlohy minulé, súčasné a hlavne budúce: Stále očakávame slušné dôkazy vašich tvrdení. Nevylučujeme občasné a uvážené používanie frázy „ľahko vidno“ (prípadne obdobných fráz), avšak veľmi opatrne! Keď ide o konštrukcie, tak pokiaľ nie je uvedené inak, očakáva sa, že konštrukciu spravíte formálne a jej správnosť slovne zdôvodníte. Je veľmi vítané, ak vaše zdôvodnenie myšlienkovito rozdelíte do dvoch inklúzií.

Odmocnina jazyka $\sqrt{L}$ je definovaná ako $\{w \mid ww \in L\}$.

1. Uvažujme 2DKA $A = (\{p, q, r\}, \{a, b\}, \delta, p, F)$ o ktorého δ -funkcii vieme nasledovné:

$$\begin{aligned}\delta(q, a) &= (q, 1) \\ \delta(q, b) &= (r, 1) \\ \delta(p, a) &= (r, -1) \\ \delta(p, b) &= (q, 1) \\ \delta(r, a) &= (p, -1) \\ \delta(r, b) &= (r, -1)\end{aligned}$$

Na prednáške sme videli ako zostrojíte k 2DKA ekvivalentný NKA. Nech A' vznikol touto konštrukciou.

- a) Platí $[\vec{r}, \overleftarrow{q}, \vec{r}, \overleftarrow{p}, \vec{q}, \overleftarrow{r}] \in \delta'([\vec{r}, \overleftarrow{r}, \vec{q}, \overleftarrow{r}], b)$? Platí $[\vec{r}, \overleftarrow{p}, \vec{q}, \overleftarrow{q}] \in \delta'([\vec{q}, \overleftarrow{r}, \vec{r}, \overleftarrow{r}], b)$?
 b) Čomu sa rovná $\delta'([\vec{q}, \overleftarrow{p}, \vec{p}, \overleftarrow{r}], a)$ a $\delta'([\vec{q}, \overleftarrow{p}, \vec{r}, \overleftarrow{r}], a)$?

Vaše odpovede poriadne zdôvodnite.

2. Daný je regulárny jazyk L . Skonstruujte deterministický dvojsmerný automat pre jazyk $\sqrt{L}$.
3. Nech $i \geq 1$ a nech $\Sigma_i = \{a_1, a_2, \dots, a_i, b\}$. Skonstruujte deterministický dvojsmerný konečný automat pre jazyk $L_i = \{ubv \mid u, v \in (\Sigma_i - \{b\})^*, \exists k \in \{1, \dots, i\} : \#_{a_k}(u) \bmod 7 = \#_{a_k}(v) \bmod 7\}$. Zamyslite sa nad tým, koľko stavov by potreboval jednosmerný automat v závislosti od i .
4. Zostrojte LBA pre jazyk $L = \{w \in \{a, b, c\}^* \mid \#_a(w) = \#_b(w) = \#_c(w)\}$. Ak označíme dĺžku vstupného slova n , potom v závislosti od n a parametrov automatu odhadnite:
- a) počet všetkých konfigurácií vášho automatu.
 b) počet konfigurácií, ktoré sú vo vašom automate dosiahnuteľné.

Pokúste sa o čo najpresnejšie odhady.

5. Zostrojte LBA, ktorý na vstupe $w \in a^*$ generuje všetky slová dĺžky $|w|$ nad abecedou $\{a, b\}$ v lexikografickom poradí. Po vygenerovaní slova má váš LBA prejsť do nejakého špeciálneho stavu. Z neho potom pokračuje generovaním ďalšieho slova v poradí. V momente, keď váš LBA vygeneruje posledné slovo, prejde do iného špeciálneho stavu a zastane.
6. Zostrojte kontextovú gramatiku generujúcu jazyk $L = \{a^{n^2} \mid n \in \mathbb{N}\}$.
7. **Pre náročnejších** Podľa našej definície je kontextová gramatika taká frázová gramatika, kde pre každé pravidlo $u \rightarrow v$ navyše platí $|u| \leq |v|$. Pôvodná Chomského definícia vyžadovala, aby všetky pravidlá kontextovej gramatiky boli tvaru $u\xi v \rightarrow u w v$, kde $u, v \in (N \cup T)^*$, $\xi \in N$, $w \in (N \cup T)^+$. Dokážte, že tieto definície sú ekvivalentné pokiaľ ide o triedu jazykov generovaných danými typmi gramatík.